

MEMARLIQ ELMİNDƏ TƏTBİQ OLUNAN ANALİZ METODLARI

Axundova Sürəyya Əlifəğa qızı – m.e.n., dosent, Memarlıq konstruksiyaları və abidələrin bərpası kafedrası, AzMİU, sureyya.axundova@gmail.com

Xülasə. Məqələdə memarlıq elminin təhlili və bununla bağlı istifadə edilən metodlar araşdırılır. Memarlıq elmi bilavasitə memarlıq ilə bağlıdır və uzun inkişaf yolu keçmişdir. Memarlıq dəqiq elmlərin yaxın olduğu üçün, həmin prinsiplər və metodlar tədqiqat zamanı tətbiq olunur. Bölünən nisbətlərin analizi, memarlıq abidəsinin quruluşunda həndəsi qanunauyğunluqların axtarıları, metroritmik qanunauyğunluqlar analizi, abidənin qrafik rekonstruksiyası, memarlıq təsvirinin qurulması, miqyas və geniş miqyas analizi, memarlıq abidələrinin müqayisəli təhlil metodları. Bununla belə, seçilmiş tədqiqat obyektini haqqında lazımı ilkin məlumatları əldə etməyə və sonradan onu tam və hərtərəfli öyrənməyə imkan verən prinsipin özü bizim üçün çox əhəmiyyətlidir. İki memarlıq abidəsinin kompozisiyalarının müqayisəsi. İki abidənin həcmi və ya müstəvi (fasad) kompozisiyasının müqayisəsi. Mütənəsblik və həndəsi quruluş üsullarında fərqlərin müəyyənləşdirilməsi ilə abidələrin müqayisəsi. Təkamül sıralarının və tipoloji cədvəllərin qurulması
Açar sözlər: memarlıq elmi, tədqiqat obyektini, memarlıq abidəsi, analiz metodları, müqayisə, bölünən nisbətlər, miqyas

THE METHODS OF ANALYSIS IMPLEMENTED IN ARCHITECTURE SCIENCE

Akhundova Surayya Alifagha – PhD in architecture, ass. prof., department of Architectural constructions and restoration of monuments, AzUAC, sureyya.axundova@gmail.com

Abstract. Given article research on architecture and its methods. Architecture has gone through a long way of development along with architectural science. As architecture is similar to exact sciences, the same principles and methods are used during research. Shared correlation analysis, analysis of geometric consistency in architectural buildings, graphic restoration of monuments, creation of architectural images, scale analysis, comparison of monuments. Thus, the principles of research objects' initial information and their thorough analysis are very important to us. Compare two composition monuments- compare the scale and frontage of two the monuments and compare based on identifying proportional and geometric differences. Creation of derivative rows and typological tables.

Keywords: architecture science, research object, monument, analysis methods, comparison, shared correlation, scale

Giriş. *Konstruktiv və tektonik sistemlərin analizi.* Memarlıq əsərlərini tədqiq edərkən, həmişə funksiya və formanın qarşılıqlı əlaqəsini xatırlamaq lazımdır. Qurğunun konstruksiyaları və tektonikası haqqında danışarkən, nəzərə almaq lazımdır ki, konstruktiv həlli (bura binanın tikildiyi materialların işini, müxtəlif konstruktiv elementləri, yükü ötürən və paylayan birləşmələri birləşdirən konstruktiv düyünləri daxil etmək olar)- bütün bunları binanın spesifik funksiyasını təmin edən xüsusiyyətlərinin, xarakteristikalarının cəmi kimi nəzərdən keçirmək olar ki, bunsuz obyektin mövcudluğu, yəni fiziki dayanıqlığı, etibarlılığı, davamlılığı (Vitruviyə görə- "möhkəmlik") mümkün deyildir. Bu halda xarici görünüş ("gözəllik") ikinci yerdə durur və konstruksiyalardan sonra gəlir. Memarlıq obyektini yaradarkən gözəlliyə nail olmağın prinsipial fərqli üsulları vardır.

Əsas hissə. Tikilinin maddi- struktur təməlləri dekorativ fasadın arxasında bir növ şirna kimi gizləndikdə memarlar tərəfindən adətən bəzək prinsipi tətbiq edilir (belə yanaşmanın nümunələrini bir çox barokko üslubundakı binalarda görmək olar, o adətən müasir memarlıqda və digər dövrlərdə də tətbiq olunmuşdur). Digər variant – o zaman ki, memar müəllifi olduğu tikililərin formasında konstruksiya və materialların iş prinsipini ifadə etməyə çalışır. Memarlıq əsərində konstruksiyanın işinin bədii ifadəsi tektonika adlanır. Akademik memarlıq məktəblərində tektonik memarlığa həmişə üstünlük verilib. Yunan klassiklərinin əsərləri buna ən ali nümunə hesab olunurdu, belə ki, burada